

آیا روسیه در برابر جنگ‌های احتمالی امریکا بی‌تفاوت خواهد ماند؟

تحلیل سیاسی برای علاقه‌مندان به نظم جهانی و معادلات قدرت

نویسنده: (سراج ادیب) تاریخ: 18.6.2025

مقدمه: - در دنیای چند قطبی و بحرانی امروز، هرگونه درگیری نظامی از سوی ایالات متحده امریکا، واکنش‌هایی زنجیره وار را در سطح منطقه‌ای و جهانی به دنبال دارد. در این میان، روسیه به عنوان یکی از بازیگران اصلی نظام بین‌الملل، نقشی تعیین کننده ایفا می‌کند.

سؤال محوری این مقاله این است: آیا روسیه در برابر جنگ‌هایی که از سوی امریکا آغاز می‌شود، بی‌تفاوت باقی خواهد ماند؟

پاسخ کوتاه آن است که خیر، اما شدت و نوع واکنش روسیه به ماهیت جنگ، مکان آن و منافع راهبردی‌اش بستگی دارد.

ابعاد واکنش روسیه به جنگ‌های احتمالی امریکا:

1- **واکنش‌های سیاسی و دیپلماتیک:** روسیه در گام نخست، از ابزارهای سیاسی برای مخالفت استفاده می‌کند.

- استفاده از حق وتو در شورای امنیت سازمان ملل؛
- محکومیت رسمی از طریق وزارت خارجه و رسانه‌های دولتی مانند RT؛
- تشکیل ائتلاف‌های منطقه‌ای برای خنثی‌سازی تحرکات امریکا (مثلاً با ایران، چین، سوریه و کشورهای عضو بریکس).

2- **واکنش نظامی:** مستقیم و غیرمستقیم در شرایطی که منافع حیاتی روسیه به خطر بیفتد، واکنش نظامی نیز محتمل است.

- **مستقیم:** اعزام نیرو، حضور هوایی، حملات موشکی (مثال: سوریه)
- **غیرمستقیم:** حمایت از گروه‌های نیابتی، ارسال تسلیحات و مشاوره نظامی (مثال: دونباس در اوکراین).

3- **واکنش اقتصادی و ژئوانرژی:** روسیه به عنوان صادرکننده بزرگ انرژی جهان، از قدرت نفت و گاز برای فشار سیاسی استفاده می‌کند.

- کاهش صادرات گاز به اروپا؛
- تقویت همکاری با کشورهای تحریم شده مانند ایران، ونزوئلا یا کره شمالی؛
- ایجاد ائتلاف‌های اقتصادی موازی با غرب، از جمله از طریق سازمان همکاری شانگهای و بریکس پلاس.

4- **واکنش سایبری و اطلاعاتی:** در میدان نبرد سایبری، روسیه فعال و توانمند است.

- حملات سایبری به زیرساخت‌های دشمنان امریکا؛
- ایجاد و ترویج روایت‌های جایگزین رسانه‌ای برای تغییر افکار عمومی جهانی؛
- حمایت از فعالیت‌های سایبری گروه‌های نیابتی در کشورهای درگیر جنگ.

نمونه‌های تاریخی قابل استناد:

* **جنگ سوریه:** امریکا از گروه‌های مخالف اسد حمایت کرد؛ روسیه در کنار اسد ایستاد و با نیروی هوایی و پایگاه‌های نظامی مستقیم وارد جنگ شد.

- * **جنگ عراق: (2003)** روسیه با حمله امریکا مخالفت کرد اما به طور مستقیم مداخله نکرد و واکنش آن در سطح سیاسی و رسانه‌ای باقی ماند.
- * **بحران اوکراین:** روسیه با الحاق کریمه و حمایت از جدایی طلبان شرق اوکراین، وارد رویارویی مستقیم با منافع امریکا و ناتو شد.

سناریوهای محتمل آینده :

- **سناریو اول:** جنگ امریکا با کشور هم پیمان روسیه (مثلاً ایران یا چین)
 - روسیه به احتمال زیاد حمایت همه‌جانبه غیرمستقیم خواهد کرد؛
 - ممکن است وارد درگیری نظامی محدود شود.
 - **سناریو دوم:** جنگ در مناطق بی‌اهمیت ژئوپلیتیک برای روسیه (مثلاً برخی کشورهای آفریقا)
 - روسیه واکنشی بیشتر سیاسی و تبلیغاتی خواهد داشت، نه نظامی.
 - **سناریو سوم:** جنگ مستقیم امریکا با روسیه یا در مرزهای آن.
 - این سناریو خطرناکترین وضعیت است و ممکن است به جنگ جهانی یا هسته‌ای منجر شود.
- در نتیجه گیری روسیه هیچ گاه به طور کامل در برابر تحرکات نظامی امریکا بی‌تفاوت نمی‌ماند، به ویژه وقتی که پای منافع ژئوپلیتیک، متحدان استراتژیک، یا امنیت ملی‌اش در میان باشد. در هر جنگ جدید امریکا، باید انتظار داشت که روسیه از یکی یا چندین ابزار زیر بهره بگیرد.

سیاست و دیپلماسی؛

- نیروی نظامی مستقیم یا نیابتی؛
- انرژی و اقتصاد؛
- اطلاعات و جنگ سایبری.

بنابراین، تصور جهان بدون نقش‌آفرینی روسیه در معادلات جنگ و صلح جهانی، ساده‌انگارانه خواهد بود./